

MOGUĆNOSTI RAZVOJA SPECIFIČNIH OBLIKA TURIZMA U HRVATSKOJ KOSTAJNICI

Šapina, Katarina

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac
University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:705613>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-20**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied
Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Katarina Šapina

MOGUĆNOSTI RAZVOJA
SPECIFIČNIH OBLIKA TURIZMA
U HRVATSKOJ KOSTAJNICI

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2021.

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Katarina Šapina

MOGUĆNOSTI RAZVOJA
SPECIFIČNIH OBLIKA TURIZMA
U HRVATSKOJ KOSTAJNICI

ZAVRŠNI RAD

Kolegij: Osnove specifičnih oblika turizma

Mentor: dr. sc. Mateja Petračić, viši predavač

Matični broj studenta: 0618617072

Karlovac, 2021.

ZAHVALA

Zahvaljujem se svojoj mentorici dr.sc. Mateji Petračić na iskazanom povjerenju, strpljenju, vodstvu i savjetima koji su mi olakšali pisanje ovog završnog rada.

Hvala svim profesorima, kolegama i prijateljima s kojima sam surađivala i dijelila dobre i loše trenutke tijekom ovog razdoblja studiranja.

I na kraju, hvala mojim roditeljima i bratu na velikoj ljubavi, podršci i razumijevanju koju su mi pružali za vrijeme mog studiranja.

SAŽETAK

U ovom završnom radu predstavljen je grad Hrvatska Kostajnica, trenutni razvoj turizma i mogućnosti koje ima za daljnji razvoj specifičnih oblika turizma. Opisuju se prirodni resursi koji se odnose na rijeku Unu koja teče kroz sami grad, brda Djed i Čukur. Zatim se navode i antropogeni kao što su Stari grad "Zrinski", ostaci objekata iz prošlog stoljeća, kuće i običaji. Navedeni su i opisani smještajni objekti. Također, istaknuti su i statistički pokazatelji kroz broj noćenja tijekom posljednje tri godine te utjecaj virusa Covid-19 i potresa u 2020. godini. Prikazane su slabosti i moguće prijetnje za razvoj turizma te su ponuđena potencijalna rješenja za prevladavanje istih u vidu specifičnih oblika turizma budući da mogućnosti i resursa ima.

Ključne riječi: Hrvatska Kostajnica, mogućnosti, resursi, razvoj turizma, specifični oblici turizma

SUMMARY

In this final work city of Hrvatska Kostajnica is presented, the current development of tourism and the opportunities it has for further development in specific forms of tourism. The natural resources are related to the river Una, which flows through the town, the hills Djed and Čukur are described. Then there are anthropogenic resources such as the Old Town "Zrinski", remains of buildings from the last century, houses and customs. Accommodation facilities are listed and described. Also, statistical indicators through the number of overnight stays during the last three years and the impact of the Covid-19 virus and the earthquake in 2020 were highlighted.

Weaknesses and possible threats to the development of tourism are presented and potential solutions for overcoming them in the form of specific forms of tourism are offered, since there are opportunities and resources.

Keywords: Hrvatska Kostajnica, opportunities, resources, tourism development, specific forms of tourism

Sadržaj

1. UVOD.....	1
1.1. Predmet i cilj rada.....	1
1.2. Izvori podataka i metode istraživanja.....	1
1.3. Struktura rada.....	1
2. GRAD HRVATSKA KOSTAJNICA.....	3
2.1. Položaj.....	3
2.2. Povijest.....	3
2.3. Reljef.....	4
2.4. Hidrografski resursi.....	5
2.5. Klima, tlo i biljni pokrov.....	6
3. PRIRODNI I ANTROPOGENI RESURSI.....	8
3.1. Rijeka Una.....	8
3.2. Brdo Djed.....	9
3.3. Stari grad "Zrinski".....	9
3.4. Spomen područje Gordanu Ledereru.....	11
3.5. Hotel "Central".....	12
3.6. Sakralni objekti.....	13
3.7. Ostala graditeljska baština.....	14
4. RAZVOJ TURIZMA.....	16
4.1. Povijesni razvoj.....	16
4.2. Turizam danas.....	16
4.3. Smještajni objekti.....	17
5. TURIZAM U BROJKAMA.....	20
5.1. Noćenja turista po objektima u razdoblju od 2018. do 2020. godine.....	20
5.1.1. Noćenja 2018. godina.....	20
5.1.2. Noćenja 2019. godina.....	21
5.1.3. Noćenja 2020. godine.....	23
5.2. Razdoblje virusa Covid 19.....	25
6. RAZVOJ SPECIFIČNIH OBLICI TURIZMA.....	27
6.1. Definicija specifičnih oblika turizma.....	27
6.2. Manifestacijski turizam.....	28
6.2.1. Kestenijada.....	28
6.2.2. Fašnik.....	29

6.2.3. Venecijanska noć	30
6.2.4. Una Regata	31
6.2.5 Ostale manifestacija	31
6.3.Lovni i ribolovni turizam	32
6.4. Sportsko rekreativni turizam.....	32
6.5. Eno-gastronomski turizam	33
7. RURALNI TURIZAM	34
7.1. Teoretska osnova ruralnog turizma	34
7.2. Ruralni turizam u Hrvatskoj Kostajnici	36
8. ZAKLJUČAK	40
POPIS LITERATURE.....	41
POPIS ILUSTRACIJA	42

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet rada je grad Hrvatska Kostajnica, trenutani turistički razvoj u gradu te potencijalni koji je moguće razviti. U radu je obrađeno na temelju čega, na koji način i kako bi se mogli razviti odnosno poboljšati pojedini specifični oblici turizma.

Cilj rada je prikazati grad, iskazati koliko potencijala ima za turizam te potencijalno potaknuti na razvoj istog.

1.2. Izvori podataka i metode istraživanja

Podaci su prikupljeni iz stručne literature, Internet stranica, sustava e-Visitor, putem Turističke zajednice grada Hrvatska Kostajnica te osobnih iskustava i doživljaja budući da živim u navedenom gradu, kao i iskustava sugrađana, poznanika i prolaznika u gradu. Korišteno je nekoliko metoda istraživanja u ovom završnom radu. Korištena je metoda analize kojom se složeni pojmovi i zaključci raščlanjuju na jednostavnije. Zatim, deskriptivna metoda kojom jednostavno opisuju predmeti i pojave te je ista korištena prilikom opisivanja činjenica. Korištene su induktivna i deduktivna metode istraživanja. Induktivnom metodom se od poznatih pojedinačnih činjenica zaključuje o općim, odnosno spoznaju se nove činjenice i zakonitosti na temelju pojedinačnih slučajeva i saznanja, dok je dedukcija zaključivanje u kojem se polazi od općih stavova i načela na temelju kojih se dolazi do pojedinačnih i posebnih spoznaja. Metoda komparacije je korištena prilikom uspoređivanja istih ili sličnih činjenica, pojava, predmeta i utvrđivanja njihovih sličnosti i razlika. Nadalje, statističkom metodom se na temelju obilježja manjeg broja entiteta neke skupine zaključuje o zakonitostima i pravilnostima cijele skupine.

1.3. Struktura rada

Rad je podijeljen u 8 glavnih cjelina sa pripadajućim podnaslovima. U prvom dijelu definirani su predmet i cilj rada, izvori podataka i metode istraživanja, te sadržaj i struktura rada. U drugom dijelu, opisuje se sam grad Hrvatska Kostajnica, ukratko o povijesti, reljef, hidrografski resursi, klima, tlo i biljni pokrov te resursi potrebni za razvoj turizma odnosno prirodni i antropogeni. Nadalje, u četvrtom dijelu opisan je razvoj turizma u gradu kroz povijest do danas, te su navedeni i opisani smještajni objekti u gradu. Zatim slijedi turizam u brojkama odnosno statistički pokazatelji broj noćenja, usporedba u posljednje 3 godine, usporedba na razini županije po godinama te utjecaj virusa Covid-19 i potresa. U šestom dijelu definirani su specifični oblici turizma i navedeni su oblici koji trenutno postoje u gradu.

U sljedećem poglavlju obrađen je ruralni turizam kao specifični oblik sa najviše mogućnosti za razvoj, zajedno sa svim pojavnim oblicima. Na kraju slijedi zaključak u kojem su objedinjene sve cjeline.

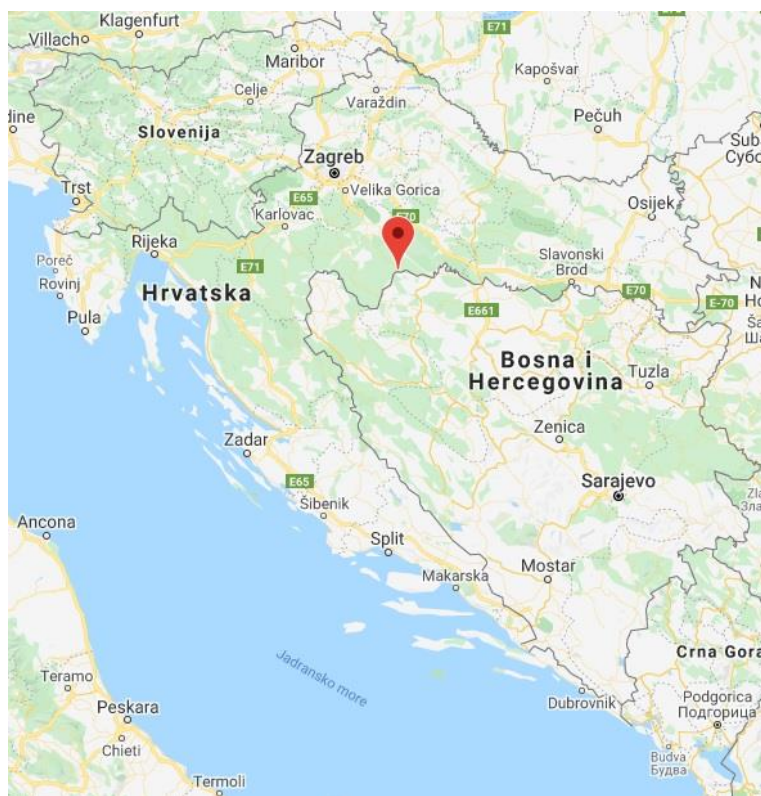
2. GRAD HRVATSKA KOSTAJNICA

2.1. Položaj

Hrvatska Kostajnica nalazi se na jugoistočnom rubu središnje Hrvatske u Sisačko-moslavačkoj županiji. Razvila se na lijevoj obali rijeke Une na samoj granici s Bosnom te je zbog svog položaja tijekom povijesti često imala ulogu čuvara Hrvatske. Nalazi se u submontnoj udolini između Zrinske gore i pobrđa Djeda.

Obuhvaća 55,4 km², a u svom sastavu ima sedam naselja: Čukur, Hrvatska Kostajnica, Panjani, Rausovac, Rosulje, Selište Kostajničko i Utolicu.

Slika 1. Položaj na karti Hrvatske

Izvor: Google karte

2.2. Povijest

Hrvatska Kostajnica nastaje kao srednjovjekovno naselje koje se prvi put spominje 1240. godine kao toponim Kostajnice u jednom kupoprodajnom ugovoru sastavljenom u Dubici. Ugovor je sastavio meštar templarskog reda potvrđujući kupoprodaju zemljišta u kojem je jedna od granica posjeda cesta što je vodila od Kostajnice do Dubice (ad viam Koztainicha ad Dubicham venientem). Kroz povijest su se kostajnički vladari mijenjali te su 1528. godine

Kostajnicom vladali obitelj Zrinski, zatim 1556. godine dolazi pod vlast Osmanlija i ostaje pod njihovom vlašću do 1688. godine te na vlast dolaze franjevci.

Zanimljivo je da se današnja Kostajnica dijeli u 3 područja pod nazivima Mađari, Novljani i Majdanci, a ti nazivi sežu daleko u prošlost. Mađari su dobili naziv po katolicima koji su 1699. godine došli iz Bosne te naselili istočni dio, Majdance koji se nalaze zapadno od samostana odnosno čine središnji dio grada su naselili Majdanci nakon 1718. godina, a Novljani koji se nalaze na najzapadnije dijelu grada su naselili stanovnici Bosanskog Novog.

U razdoblju od 1699. godine do 1809. godine Hrvatska Kostajnica se razvijala u sastavu Banske Krajine te je bila važno trgovačko središte, vojno središte i drugi po većini grad u tadašnjoj vladavini. Od 1809. do 1813. prelazi u sastav francuskih Ilirskih pokrajina te u dom dobu doživljava svoj najveći procvat zbog položaja na cestovnoj magistrali kojom se odvijala trgovačka razmjena Francuskog i Osmanskog carstva.

Početak 20. stoljeća Hrvatska Kostajnica postaje i značajno turističko središte no zbog neadekvatne željezničke veze usporit će se daljnji gospodarski razvoj.

Tijekom Drugog svjetskog rata Hrvatska Kostajnica i stanovnici teško su stradali, a poslijeratna obnova fokusirala se na industriju koja uz trgovačke i prometne funkcije postaje najvažniji čimbenik razvoja grada.

Za vrijeme Domovinskog rata ponovo postaje jedna od prvih linija obrane te doživljava razaranja i napuštanje stanovništva od kojih se i danas oporavlja.

Hrvatska Kostajnica je 1988. godine proglašena zaštićenom povijesnom urbanističkom cjelinom.

2.3. Reljef

Kostajničko područje ima složenu reljefnu strukturu gdje je čitavo šire područje dio geotektonske cjeline unutrašnjih Dinarida. Središnji dio grada smješten je u kontaktnoj zoni doline rijeke Une, istočnih obronaka masiva Zrinske gore te njezinih podgorja koje okružuju grad sa sjeverne strane pod nazivima Djed, Čukur i drugo.

Za unsko korito na području Hrvatske Kostajnice karakteristična je pojava riječnih otoka odnosno ada. Na pojedinim mjestima možemo vidjeti čitave gromade sedre koje su zapravo sedrasti vapnenac.

Na području samog grada nalazi se i skupina riječnih otoka pod nazivom Srednje ili Atelića te same otoke rijeka Una svojim akumulacijskim i destruktivnim erozijskim procesima neprestano mijenja pa je njihov broj i oblik podložan stalnim promjenama.

Dolinska ravan Une koja je u području Hrvatske Kostajnice relativno uska, karakterizirana je uskom erozijskom terasom koju odlikuju akumulacijsko-tektonski tip reljefa nastao akumulacijsko-erozijskim radom rijeke Une i njezinih pritoka.¹ Najveći dio Hrvatske Kostajnice izgrađen je na reljefnoj jedinici koja se sastoji od mlađih aluvijalnih sedimenata, naplavina i nanosa od pijeska, šljunka, gline i mulja.

Zapadni dio grada smješten je na jugoistočnim pristrancima masiva Zrinske gore. Zrinska gora pripada denudacijsko-tektonskom tipu reljefa te predstavlja remobilizirani rasjedno-borani gromadni masiv s paleozojsko-tercijarnim nabiranjem, relativno je nizak sredogorski masiv te predstavlja tip predgorskog reljefa s vrlo složenom strukturom dugi longitudinalnih i poprečnih, najčešće asimetričnih hrptova i tektonski predisponiranih uskih riječnih i potočnih bila, što je ujedno i specifičnost Zrinske gore.²

U razvoju Hrvatske Kostajnice osobita značenja imaju brdo Djed i Kubarnovo brdo na čijim su južnim pristrancima izgrađeni dijelovi.

2.4. Hidrografski resursi

Glavni hidrografski resurs je rijeka Una koja kroz samu Hrvatsku Kostajnicu protječe od zapada prema istoku, savijajući su u obliku obrnutog slova "S", a od 1986. do 1990. izgrađen je nasip u samom centru grada od hotela "Central" do mosta koji je grad donekle štiti od poplava iako i danas određeni dijelovi grada za vrijeme velikih oborina poplave.

Također i rijekom Unom nekad je prolazila granica Habsburške Monarhije i Osmanskog carstva, a danas je to granica Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine te tako ima i značaj kao državna granica.

Osim rijeke Une na području Hrvatske Kostajnice nalazi se još nekoliko manjih vodotokova neki od njih su Mlinski potok koji utječe u Unu zapadno od grada kod Brezovljana te Kostajničica, potok koji se Ljiljkovom dolinom spušta do grada. Tijekom 20. stoljeća je osim ova dva potoka teklo još desetak manjih potočića koji su se ulijevali u Unu, a danas su kanalizirani.

---

¹ Bognar A., Geografski horizont 1981, str. 54

² Bognar A., Geografski horizont 1981, str. 48-49

Područje kostajničkog podgorja izgrađuju karbonatni sedimenti, uglavnom vapnenci i vapnenački lapori te se tu padalinske vode procjeđuju i akumuliraju u značajnim količinama gdje se onda duž padina kostajničkog podgorja slijeva čita niz manjih potočića na čijim su izvorištima poznata kostajnička vrela s kojih su se stanovnici opskrbljivali pitkom vodom. Neki od njih su Varoški bunar, Angelovac, Mrzlenac, vrelo Tekija, Paunovac, Pekinac i još mnogi drugi manje poznati.

2.5. Klima, tlo i biljni pokrov

Na području Hrvatske Kostajnice prevladava umjereno kontinentalna klima, odnosno prema Koppenovoj klasifikaciji klime koja se temelji na srednjim vrijednostima i istovremenim karakteristikama godišnjeg hoda temperature i padalina ima umjereno toplu kišnu klimu, bez izrazito suhih razdoblja.³

Ljeta su umjereno topla, a zime relativno blage i kišovite te je snijeg redovita pojava. Srednja godišnja temperatura zraka iznosi oko 10 celzijusa.

Srednja količina padalina na širem kostajničkom području iznosi između 1000 i 1250 mm,⁴ pri čemu najmanje padalina ima u samoj Hrvatskoj Kostajnici, a najviše na području Zrinske gore.

Područje odlikuje blaža vjetrovitost, zimi puše vjetar sa sjevera, u proljeće je poznat vjetar pod nazivom "jur" koji puše iz smjera Kozare prema Uni.

Također, za hladniji dio godine karakteristična je magla, mraz i trajni snježni pokrivač.

Što se tiče tla, na širem području Hrvatske Kostajnice može se izdvojiti nekoliko pedoloških zona. Najveći dio gradskog područja koji obuhvaća središnji dio grada i zapadne gradske predjele karakterizira eutrično smeđe tlo, vertisol te karbonatna i posmeđena rendzina, to je tlo dobrih fizikalnih i kemijskih svojstava koje ima visoku plodnost i samim time je povoljno za poljoprivredne aktivnosti.

Na području istočnog dijela grada prevladavaju distična smeđa lesivirana i pseudoglejna tla, obrončani pseudoglej te pseudoglejno lesivirano tlo čija je pojava uobičajena u brdskom području, navedeno tlo je nešto niže kvalitete te iz tog razloga ograničenu poljoprivrednu proizvodnju.

---

³ Filipčić A., Šegota T.; Klimatologija za geografe 1996., str. 452

⁴ Gajić-Čapka M. i dr, Hrvatski meteorološki časopis 2003., str. 33

Najlošije tlo se nalazi uz same vodotokove, to su distrična silikatna i skeletna koluvijalna tla te aluvijalno-koluvijalna tla neogleja i pogodna su samo za stočarstvo u svrhu livada za ispašu.

Hrvatska Kostajnica ima vrlo bogat biljni pokrov koji čini dominantni pejzažni element te grada daje visoke ambijentalne vrijednosti. Sam grad je dobio ime po poznatim šumama pitomog kestena (kostanja).

U nizinskom pojasu u neposrednoj riječnoj blizini nalazimo nizinske vlažne močvarne travnjake, dolinske livade, trstike i ševare.

U zoni veće dinamike reljefa (pristranci gorskih masiva i podgorje) mogu se pronaći hrast kitnjak i pitomi kesten, te rjeđe obični grab, brezu i bukvu. Na istočnom dijelu grada se mogu pronaći šume hrasta i običnog graba, a na degradiranim površinama umjesto šume nalaze se antropogene šikare.

U krajnjim zapadnim dijelovima mogu se pronaći šume primorskih hrastova, što sveukupnu zajednicu čini vrlo raznolikom.

Brdski travnjaci u području hrastovih šuma zauzimaju najveće površine grada, a na područjima šuma hrasta kitnjaka, graba i kestena mogu se naći mezofitni travnjaci koji se iskorištavaju kao livade košanice.

Bogati šumski pokrov ocijenjen je kao krajolik od posebne vrijednosti, pa je šuma na brdu Djed 2000. godine upisana u Upisnih zaštićenih dijelova prirode kao park šuma, navedeni prostor pošumljen je u 19. stoljeću te kao takav danas predstavlja šumski rezervat visoke vrijednosti. Zauzima površinu od 277.657 km², a nalazi se u sklopu zaštićenog dijela povijesne jezgre Hrvatske Kostajnice. U južnom dijelu nalaze se šume bagrema, a na ostalim dijelovima obitavaju šume smreke, hrasta kitnjaka, bora, kestena i lipe, starosti oko sto godina.

Zbog bogatih šuma u uređenih šetnica, Djed je uz Unu od kraja 19. stoljeća glavna pejzažna i ambijentalna dominanta grada. Osim park šume Djed, postoji prijedlog da se zaštićenim krajolikom proglase i dolina Une te Zrinska gora dok bi se područje Čukura zaštitilo kao značajna panoramska točka-vidikovac.

3. PRIRODNI I ANTROPOGENI RESURSI

3.1. Rijeka Una

Možemo reći da je rijeka Una kroz povijest bila jedna od najvažnijih, čak i najvažniji čimbenik razvoja grada, stoga ona nije samo dominantni hidrološko element grada nego se isti razvijao u suglasju sa svojom rijekom. Uvjet same izgradnje grada je upravo mjesto povoljnog prijelaza preko rijeke Une gdje je definirala dominantne smjerove izgradnje, morfologiju i ambijentalne osobine. Una je također imala i veliko gospodarsko značenje kao temelj mlinarstva, ribarstva te riječne plovidbe.

Rijeka Una izvire u visoko planinskom predjelu ličke Plješivice ispod brda Ondina (1300m) te se probija dolinom između Bosne i Hrvatske sve do Jasenovca gdje se ulijeva u Savu. Njezin čitav tok dug je 213 km, a kroz Hrvatsku protječe 120 km.

Na području grada nekada se nalazio Unski rukavac pod nazivom Unčica te je on omeđivao otok na kojem je izgrađena utvrda o kojoj ćemo nešto više poslije, no taj rukavac je tijekom 20. stoljeća zatrpan iz sanitarnih razloga.

Danas je Una jedan od glavnih aduta kostajničkog područja budući da privlači veliki broj turista svojim ljepotama osobito ljeti. Na području Kostajnice nalaze se dvije poznate uređene plaže, to su Kavrlja i Mađari, Kavrlja se nalazi na području Novljana dok su Mađari u istoimenom dijelu grada.

Slika 2. Rijeka Una sa pogledom na Stari grad "Zrinski"

Izvor: Fotografija Sandre Tralić, ustupljena TZG Hrvatska Kostajnica

3.2. Brdo Djed

Prostor brda Djed pošumljen je krajem 19. stoljeća te kao takav danas predstavlja šumski rezervat visoke vrijednosti. Zauzima površinu od 277.657 m², a nalazi se u sklopu zaštićenog dijela povijesne jezgre Hrvatske Kostajnice. Južni dio park šume obrastao je bagremom, a ostali dijelovi smrekom (80,7%), hrastom kitnjakom (4,39%), borom, kestenom i lipom, starosti oko sto godina. Djed je uz Unu od kraja 19. stoljeća glavna pejzažna i ambijentalna dominanta grada.

U 18. stoljeću nakon Požarevačkog mira na brdu je izgrađen čardak koji je bio sjedište vojne posade, a uz nju i kapela Sv. Križa te je oko čardaka podignut visoki zemljani bedem četverokutnog tlocrta. Tako utvrđeni čardak imao je važnu ulogu kao osmatračnica. 1736. godine odlučeno je da će na brdu Djed izgraditi tadašnju modernu renesansnu utvrdu koju je projektirao Du Portal jer su smatrali da utvrda na Uni ne zadovoljava uvjete za obranu grada. Du Portalova utvrda zapravo nikad nije do kraja izgrađena prema projektu, radovi su tekli sporo sve do kraja 18. stoljeća kada dolazi do njenog zapuštanja. Brdo Djed i utvrda su zanemareni uz iznimku s početka 19. stoljeća za vrijeme vladavine Francuza koji su imali velike planove no nažalost oni nisu ostvareni zbog kratkog vijeka njihove vladavine.

Slika 3. Pogled na brdo Djed

Izvor: TZG Hrvatska Kostajnica

3.3. Stari grad "Zrinski"

Postojanje danas poznatog kaštela kao Stari grad "Zrinski" seže duboko u prošlost. Predstavlja feudalni kaštel oko kojeg se i razvilo čitavo naselje, a postoje mnoge dvojbe o tome kad je nastao i je li nastao prije naselja te samim time potaknuo razvoj istog ili je naseljenost potaknula izgradnju. Može se sa sigurnošću reći da je postojao za vrijeme 14. stoljeća no postoji mogućnost da je izgrađen i prije nakon provala Tatara kada je pokrenut prvi val izgradnje

utvrda. Izgrađen je na strateški pomno izabranom mjestu između brda Djed na sjeveru i Balja (brdo koje se nalazi u Bosni i Hercegovini) na jugu, na mjestu gdje je rijeka Una s Unčicom formirala otok.

Izgrađen je u nekoliko faza, a u prvoj ima oblik trapeza koji čuvaju tri četverokutne kule ugrađene u njegove zidine. U obrambenom zidu nađene su prostrane niše namijenjene samostrelima, ali i vatrenom oružju. Utvrda je imala dva ulaza, jedna na istočnom zidu i druga pješaka i kolna na sjevernom zidu koja su posredstvom drvenog mosta povezivala utvrdu s lijevom obalom na kojoj se razvijala Kostajnica. Pretpostavlja se da je prilikom izgradnje utvrde odmah izgrađen i most prema desnoj obali Une koji je povezivao put prema Bosni i Dalmaciji. Takav prolazni tip utvrde prikazuje da je imala ne samo funkciju spojnice lijeve i desne obale Une već i važnu strateško-trgovačku poveznicu. Također, s obzirom na opremu i tlocrt objekata vezanih uz utvrdu vidljivo je da je utvrda imala i stambeni karakter u kojoj su vjerojatno prebivali knezovi kostajnički.

Tijekom 18. stoljeća smatraju kako utvrda nije dovoljno moderna i sigurna za obranu grada te se ista dograđuje i izgrađuju se brojni objekti kao što su skladišta, stanovi za oficire i slično. No, u to vrijeme više se ulaže u izgradnju utvrde na Djedu te se Unska utvrda zapostavlja.

Početak 19. stoljeća prilikom dolaska Francuza na vlast utvrda se proširuje i uređuje se kontumac uz utvrdu zbog sve većeg trgovačkog prometa te se gradi i novi most preko Une, nakon toga nema promjena do 1870. godine kada su dodatno povećali kapacitete kontumaca gradnjom novim objekata sa zapadne strane. Nakon toga do početka 20. stoljeća utvrda se nalazi u vrlo lošem stanju kada se 1908. godine osniva Odbor za obnovu grada sa izaslanikom koji donosi smjernice da se kula, bastion i spojni zidovi obnove. Radovi su se odužili do 1930.-ih te su na kraju sanirane sve kamene strukture, postavljena nova krovna konstrukcija i uređena gostionica sa terasom i šetnicom na sjeveroistočnom uglu bedema. Tada je sama utvrda, uređeno kupalište pokraj i tadašnji unski otok pretvoren u turističku zonu.

Kroz godine zbog nedostatka sredstava utvrda je zanemarena, sve do 1978. godine kada je odlučeno da se utvrda prezentira u obliku završne faze iz 19. stoljeća budući da je ta faza najbolje dokumentirana fotografijama. Nakon toga uslijedio je rat kada je opet oštećena, a nova obnova je pokrenuta 2001. godine te je kroz godine dorađivan do današnjeg izgleda.

Slika 4. Stari grad "Zrinski" 1905. godine

Hrvatska Kostajnica - Stari grad, 1905.

Izvor: TZG Hrvatska Kostajnica

Slika 5. Stari grad " Zrinski" danas- pogled iz zraka

Izvor: TZG Hrvatska Kostajnica

3.4. Spomen područje Gordanu Ledereru

Izgrađeno je u znak sjećanja na poginulog snimatelja HRT-a u Domovinskom ratu u kolovozu 1991. godine. S mjesta gdje se nalazi spomenik prenosio je slike stradanja. Spomen obilježje "Slomljeni pejzaž" sastoji se od pristupne staze i razbijene leće Gordana Lederera. Staza, koncipirana kao Ledererov put života, a betonske ploče su postavljene u crne čelične okvire svaka sa utisnutom godinom Ledererova života u negativu. Na kraju staze postavljen je tekst

“... sada kad mirom dišu kolovoška jutra sja kroz banijska praskozorja svijetla sjeta u očima Gordana Lederer...”

Slika 6. Spomen obilježje Gordanu Ledereru

Izvor: Fotografija Sandre Tralić, ustupljena od strane TZG Hrvatska Kostajnica

3.5. Hotel "Central"

Zgrada je izgrađena početkom 20. stoljeća u doba secesije u obliku pramca broda, a zaštićena je kao spomenik kulture. Hotel ima 2 apartmana i 14 soba, u sklopu hotela je i dvorana za održavanje svečanosti kao i ugostiteljski objekt iz skupine kafići. Dvorana Zrinski oslikana je freskama u kojima se očituje razdoblje secesije kao i u cvjetnim detaljima na arhitekturi.

Hotel je devastiran u Domovinskom ratu te je nakon istog obnovljen.

Slika 7. Hotel Central

Izvor: Hotel Central, <https://www.hotelcentral.hr/> (09.07.2021.)

3.6. Sakralni objekti

Crkva sv. Antuna Padovanskog i Franjevački samostan sagrađeni 1729. godine, obnovljeni nakon rata.

Crkva sv. Nikole sagrađena 1771. godine, potpuno devastirana u ratu.

Pravoslavna crkva sv. Arhanđela Gabrijela i Mihajla iz 17. stoljeća.

Ostaci kapele sv. Ane, zidine i obelisk, za koju se pretpostavlja da je bila lokacija prvog franjevačkog samostana, izgrađena 1720. godine.

Zavjetna kapela protiv kuge na groblju sv. Roka, izgrađena 1734. godine, do kapele vode kamene zavojite Rokove stube.

Pravoslavna crkva rođenja Presvete Bogorodice izgrađena 1868. godine na Tirolu, zatvorena te je potrebna obnova.

Slika 8. Crkva sv. Antuna Padovanskog

Izvor: Pilgrimage Kostajnica, <https://pilgrimagekostajnica.com/> (09.07.2021.)

3.7. Ostala graditeljska baština

Sama gradska jezgra koja je zaštićena kao spomenik kulture 1988. godine. Šetnica uz rijeku Unu.

Objekti koji prevladavaju u gradu mogu se podijeliti u dva tipa. Prvi tip su slobodno stojeće građanske kuće baroknih stilskih obilježja i baroknog klasicizma s početka 19. stoljeća, odlikuju se kamenom građom glatkih pročelja. Drugi tip su poluurbane krajiške kuće koje su karakteristične za veći dio povijesne jezgre, najčešće jednokatne kuće, lagano izbočenog prizemlja i kanatnih stijena prvog kata. U gradu se još i nazivaju "Napoleonske zgrade".

U gradu se nalazi i Građanska učionica, zgrada Više pučke škole iz 19. stoljeća, koja je obnovljena 2018. godine i u kojoj se održavaju izložbe, koncerti, priredbe.

Slika 9. Dio Stare gradske jezgre

Izvor: Fotografija ustupljena od strane TZG Hrvatska Kostajnica

4. RAZVOJ TURIZMA

4.1. Povijesni razvoj

Hrvatska Kostajnica početkom 20. stoljeća razvija turizam, naime industrija koja je do tad bila ključni izvor prihoda stagnira zbog loše željezničke veze te se stanovništvo mora okrenuti drugim poticajima razvoja. Tako su počeli razvijati turizam zahvaljujući svojoj bogatoj kulturnoj baštini i ambijentalnim vrijednostima prirodnog pejzaža, te grad postaje poznato turističko središte.

Nažalost, tijekom Drugog svjetskog rata sve izgrađeno i postignuto gubi značaj te su vojne potrebe ponovno istaknute, a uređenje i izgradnja grada pada u drugi plan.

Nakon rata, idejnom studijom koja određuje temeljne odrednice budućeg razvoja zona unskog otoka s utvrdom i Djed su definirane kao turistička područja.

Generalnim urbanističkim planom koji je donesen 1973. godine valorizira se turistički potencijal grada gdje je ključnu ulogu imala utvrda na Uni s prostorom koji pruža unski otok. Također, predlaže se i uređenje gradsko sportskog rekreacijskog centra, igrališta, auto kampa s bungalovima, otvoreni plivački bazen te se valorizira i manji otok koji bi bio povezan s velikim unskim otokom i obalom nedaleko od hotela "Central". Na malom otoku izgradilo bi se kupalište, dječja igrališta te prostor za veslački klub. Osim same rijeke Une valoriziraju se i ambijentalne vrijednosti Djeda na kojem se predlagalo i uređenje auto-kampa.

Zbog tranzitnog prometa duž čitavog grada koji je onemogućavao valorizaciju povijesne jezgre turizam nikada nije doživio planirane razmjere.

Nakon oštećenja i velikim pomakom grada unatrag, 2003. godine usvaja se Prostorni plan uređenja grada kojim su zacrtane smjernice budućeg razvoja. Industrijska proizvodnja više nije bila jedna od opcije te se grad treba fokusirati na izgradnju manjih pogona, tradicionalnih djelatnosti, a osim toga temelj bi trebao biti i turizam temeljen na povijesno-kulturnim i prirodno-ambijentalnim vrijednostima.

4.2. Turizam danas

Danas je turizam u Hrvatskoj Kostajnici i dalje nedovoljno razvijen, iako ima puno potencijala. Prvenstveno se ističe manifestacijski turizam zbog glavne manifestacije "Kestenijada" koja ima dugu tradiciju održavanja, od preko 20 godina, održava se prvi ili drugi vikend u mjesecu listopadu te najčešće traje 3 dana uz iznimke od 2 ili 4 dana. Na istu dođe preko 10 000 ljudi, turisti dolaze "Kesten-cugom" koji polazi iz Zagreba ujutro te je povratak u večernjim satima,

a cijena karte je prilagođena, autobusima i vlastitim prijevoznim sredstvima. Osim "Kestenijade", poznate su i druge Kostajničke manifestacije; Fašnik, Venecijanska noć, Una Regata. No nažalost, neke od navedenih se više ne održavaju u nekadašnjem obimu odnosno izrazito im je smanjena posjećenost.

Osim manifestacijskog turizma, postoji potencijal i za lovni i ribolovni turizam, sportsko rekreacijski te ponajviše za ruralni i gastronomski turizam.

Prema pravilniku o proglašenju i razvrstavanju turističkih mjesta u razrede grad sa pripadajućim naseljima spada u razred D, dok samo naselje Hrvatske Kostajnice spada u razred B.⁵

4.3. Smještajni objekti

U Hrvatskoj Kostajnici prevladavaju prema kategorizaciji najviše objekti nekomercijalnog smještaja odnosno privatne kuće stanovnika grada prema podacima e-visitora njih je 7 od ukupno 13 objekata.

Nadalje su objekti u domaćinstvu odnosno apartmani kojih je 3, prijavljen je jedan hotel te 2 objekta od kojih je prijavljen otok na rijeci Uni kao organizirano kampiranje i jedan objekt iz ostalih ugostiteljskih objekata odnosno kampovi/apartmani.

Od navedenih ukupno ih 4 imaju kategorizaciju prema zvjezdicama, najviša je objekt iz skupine apartmani/kampovi od 4 zvjezdice, nadalje su hotel i dva objekta u domaćinstvu kategorizirani sa 2 zvjezdice.

---

⁵ Narodne novine 122/2009-3020

Tablica 1. Smještajni objekti u Hrvatskoj Kostajnici

Naziv objekta	Vrsta objekta	Kategorija objekta
Atelića otoka	Ostalo / Organizirano kampiranje	Nema kategorizacije
Studio apartman u domaćinstvu	Objekti u domaćinstvu / Objekti u domaćinstvu	2 zvjezdice
Apartmani "Čarolija na Uni"	Ostali ugostiteljski objekti za smještaj (Druge vrste - skupina kampovi) / Apartman	4 zvjezdice
Mirjana Dikulić	Nekomercijalni smještaj / Kuća stanovnika općine/grada	Nema kategorizacije
obiteljska kuća	Nekomercijalni smještaj / Kuća stanovnika općine/grada	Nema kategorizacije
Đenadija	Objekti u domaćinstvu / Objekti u domaćinstvu	2 zvjezdice
Gidaković Miljka	Nekomercijalni smještaj / Kuća stanovnika općine/grada	Nema kategorizacije
kuća za odmor- Banjac Danica	Nekomercijalni smještaj / Kuća za odmor (vikendica)	Nema kategorizacije
Hotel Central	Hoteli / Hotel	2 zvjezdice
Ljuba Pavlović	Nekomercijalni smještaj / Kuća stanovnika općine/grada	Nema kategorizacije
Hrvoje Čeh	Nekomercijalni smještaj / Kuća stanovnika općine/grada	Nema kategorizacije
Mara (Željko) Pribičević	Nekomercijalni smještaj / Kuća za odmor (vikendica)	Nema kategorizacije
Studio apartman "Djed"	Objekti u domaćinstvu / Objekti u domaćinstvu	2 zvjezdice

Izvor: Vlastita obrada prema podacima e-Visitora

Hotel "Central" je registriran kao pravna osoba sa sjedištem na adresi Vladimira Nazora 1, Hrvatska Kostajnica, registriran je kao "Hotel" sa dva dva hotelska apartmana sa po 2 kreveta i 14 soba sa po 2 kreveta. Kategoriziran je sa 2 zvjezdice, a registriran pod gore navedenim

nazivom od 1.11.2013. godine, postojao je i prije no od navedenog datuma je promijenjeno vlasništvo te je registriran pod novim nazivom. Razdoblje rada je kroz cijelu godinu.

Objekti u domaćinstvu;

Studio apartman u domaćinstvu, registriran na fizičku osobu Dragica Dragojević, sa sjedištem na adresi Varoški bunar 20, Hrvatska Kostajnica. Sastoji se od jednog studio apartmana sa 2+1 kreveta, a kategoriziran je sa 2 zvjezdice. Registriran je od 18.12.2017. godine. U sklopu navedenog objekta nalazi se i restoran pod nazivom "Varoški bunar".

Objekti u domaćinstvu registrirani na fizičku osobu Voislav Djenadija, sa sjedištem na adresi Ante Starčevića 89A, Hrvatska Kostajnica. Navedeni objekt je mijenjao broj kreveta te je tako od 15.6.2016. godine registriran na dvije sobe po 2 kreveta, kategorizirane sa 2 zvjezdice. Navedeni objekt radi tijekom cijele godine.

Studio apartman "Djed" registriran na fizičku osobu Davor Govorčinović, sjedište Antuna Vukanovića 10, Hrvatska Kostajnica. Registriran 18.12.2017. godine kao "Studio apartman" kategoriziran sa 2 zvjezdice.

Ostali ugostiteljski objekti za smještaj;

Apartman "Čarolija na Uni", registriran kao pravna osoba na trgovačko društvo Igma SISTEM d.o.o., sa sjedištem u Velikoj Gorici, a na adresi Nine Maraković 11, Hrvatska Kostajnica. Registriran je pod skupinu kampovi-apartmani. Sastoji se od 3 apartmana po 2 kreveta i 1 apartman sa 4 kreveta. Registriran je od 8.2.2018. godine, a kategoriziran je sa 4 zvjezdice.

Atelića otoka je registrirano kao organizirano kampiranje od Jadranskog pomorskog instituta. Registrirano je na otoku na rijeci Uni, a u svrhu provedbe programa Riječne odiseje mira koja se održala 2017. godine kada je organizirano kampiranje za učenike na navedenom otoku. Cilj programa je bio edukacija učenika i učenje o brodograditeljskom nasljeđu, imali su priliku učiti od stručnjaka iz raznih područja, a osim učenja o brodograditeljstvu dobili su priliku i doživjeti život na otvorenom. Program je 4 dana odnosno 3 noći u kolovozu 2017. godine

Nekomercijalni smještaj;

Nekomercijalni smještaj je u Hrvatskoj Kostajnici i najbrojniji kao smještaj odnosno to su kuće privatnih osoba odnosno stanovnika grada. U 2020. godini je izrazito porastao broj nekomercijalnog smještaja zbog virusa Covid-19 na što ćemo se osvrnuti nadalje u radu.

5. TURIZAM U BROJKAMA

5.1. Noćenja turista po objektima u razdoblju od 2018. do 2020. godine

Usporedbom broja noćenja u navedenim razdobljima dobit ćemo uvid u posjećenost po mjesecima te u kojoj godini i kojima mjesecima je ostvareno najviše istih. Uzeti su pokazatelji broja noćenja budući da postoji osobito u 2020. godini relativan broj prijava samo na dan, odnosno dnevni boravak, zbog Covid-19 restrikcija i potresa, tako su podaci o broju noćenja najrelevantniji u statističkim prikazima i usporedbama.

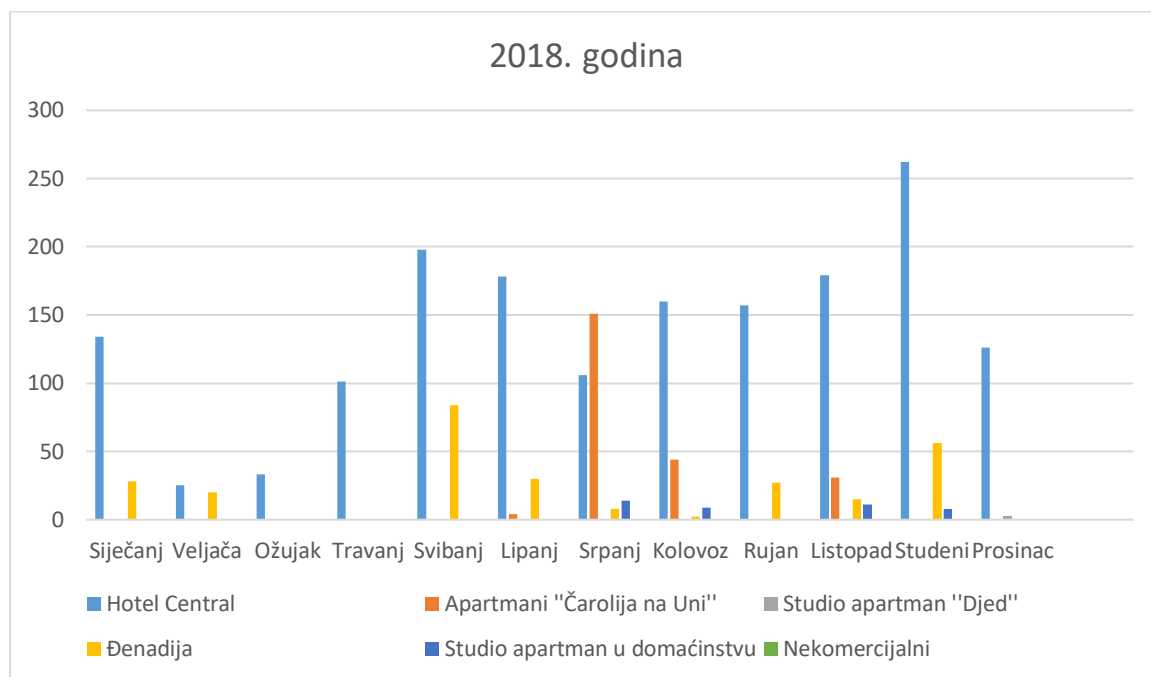
5.1.1. Noćenja 2018. godina

Tablica 2. Noćenja u 2018. godini

Razdoblje	Hotel Central	Apartmani "Čarolija na Uni"	Studio apartman "Djed"	Đenadija	Studio apartman u domaćinstvu	Nekomercijalni
Siječanj	134	/	/	28	/	/
Veljača	25	/	/	20	/	/
Ožujak	33	/	/	/	/	/
Travanj	101	/	/	/	/	/
Svibanj	198	/	/	84	/	/
Lipanj	178	4	/	30	/	/
Srpanj	106	151	/	8	14	/
Kolovoz	160	44	/	2	9	/
Rujan	157	/	/	27	/	/
Listopad	179	31	/	15	11	/
Studeni	262	/	/	56	8	/
Prosinac	126	/	2	/	/	/

Izvor: Vlastita obrada prema podacima e-Visitora

Grafikon 1. Usporedba broja noćenja u 2018. godini

Izvor: Vlastita obrada prema podacima e-Visitora

Izvor: Vlastita obrada prema podacima e-Visitora

Prema navedenim podacima možemo uočiti povećan broj noćenja u mjesecu studenom što povezujemo sa sezonom lova na koju ćemo se osvrnuti dodatno te u to vrijeme dolaze lovci-turisti iz raznih dijelova Hrvatske, a i svijeta. Nakon studenog, najviše noćenja ostvareno je ljetnim mjesecima svibnju, lipnju, srpnju i kolovozu kada dolaze turisti zbog kupanja na rijeci Uni. Najviše noćenja ostvareno je u Hotelu "Central".

5.1.2. Noćenja 2019. godina

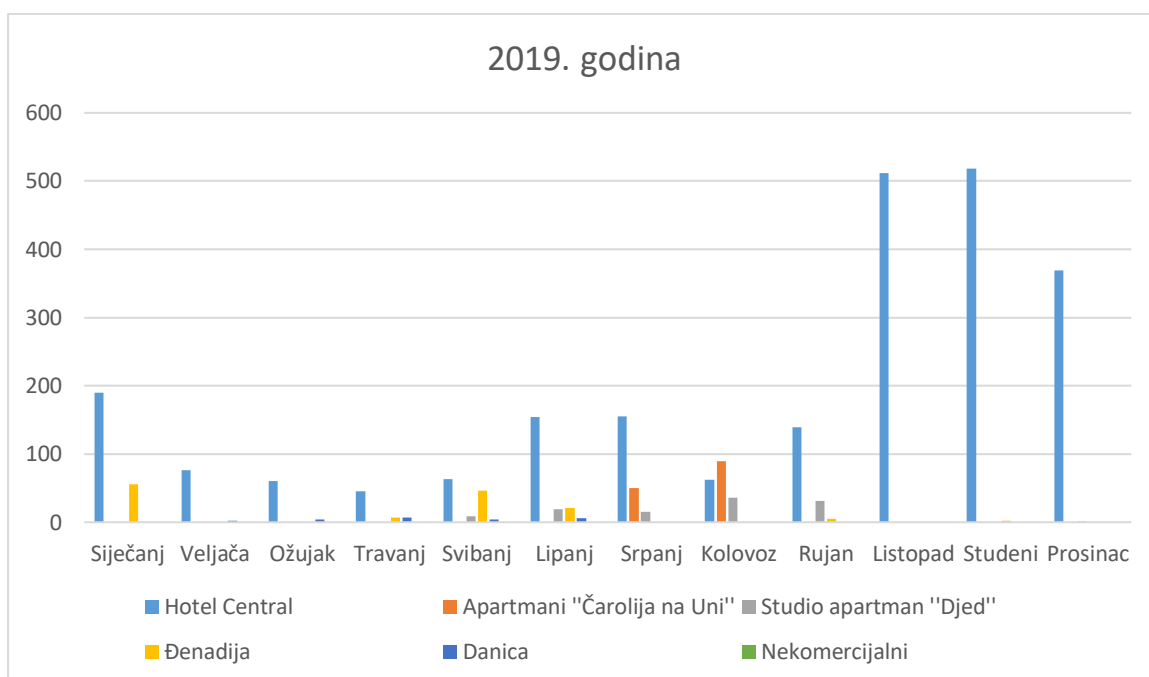
Tablica 3. Noćenja u 2019. godini

Razdoblje	Hotel Central	Apartmani "Čarolija na Uni"	Studio apartman "Djed"	Đenadija	Studio apartman u domaćinstvu	Nekomercijalni
Siječanj	190	/	/	56	/	/
Veljača	76	/	/	/	2	/
Ožujak	60	/	/	/	4	/
Travanj	45	/	/	7	7	/
Svibanj	63	/	9	46	4	/

Lipanj	154	/	19	21	6	/
Srpanj	155	50	15	/	/	/
Kolovoz	62	89	36	/	/	/
Rujan	139	/	31	5	/	/
Listopad	512	/	/	/	/	/
Studeni	518	/	/	2	/	/
Prosinac	369	/	1	/	/	/

Izvor: Vlastita obrada prema podacima e-Visitora

Grafikon 2. Usporedba noćenja u 2019. godini

Izvor: Vlastita obrada prema podacima e-Visitora

Prema navedenim podacima možemo uočiti najviši broj noćenja u mjesecima listopad, studeni i prosinac odnosno kao i gore navedeno u sezoni lova koja donosi najviše turista. Nakon navedenih mjeseci slijede ljetni mjeseci odnosno lipanj, srpanj i kolovoz. Najviše noćenja, kao i godinu prije ostvareno je u Hotelu "Central".

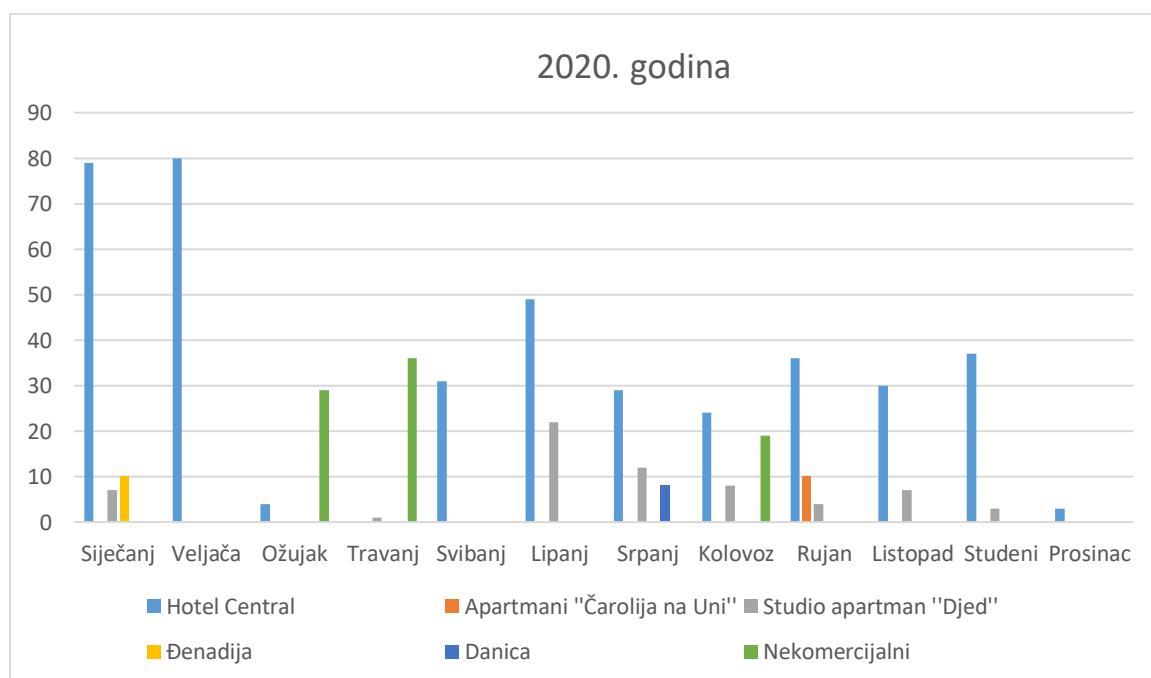
5.1.3. Noćenja 2020. godine

Tablica 4. Noćenja u 2020. godini

Razdoblje	Hotel Central	Apartmani "Čarolija na Uni"	Studio apartman "Djed"	Đenadija	Studio apartman u domaćinstvu	Nekomercijalni
Siječanj	79	/	7	10	/	/
Veljača	80	/	/	/	/	/
Ožujak	4	/	/	/	/	29
Travanj	/	/	1	/	/	36
Svibanj	31	/	/	/	/	/
Lipanj	49	/	22	/	/	/
Srpanj	29	/	12	/	8	/
Kolovoz	24	/	8	/	/	19
Rujan	36	10	4	/	/	/
Listopad	30	/	7	/	/	/
Studeni	37	/	3	/	/	/
Prosinac	34	/		/	/	/

Izvor: Vlastita obrada prema podacima e-Visitora

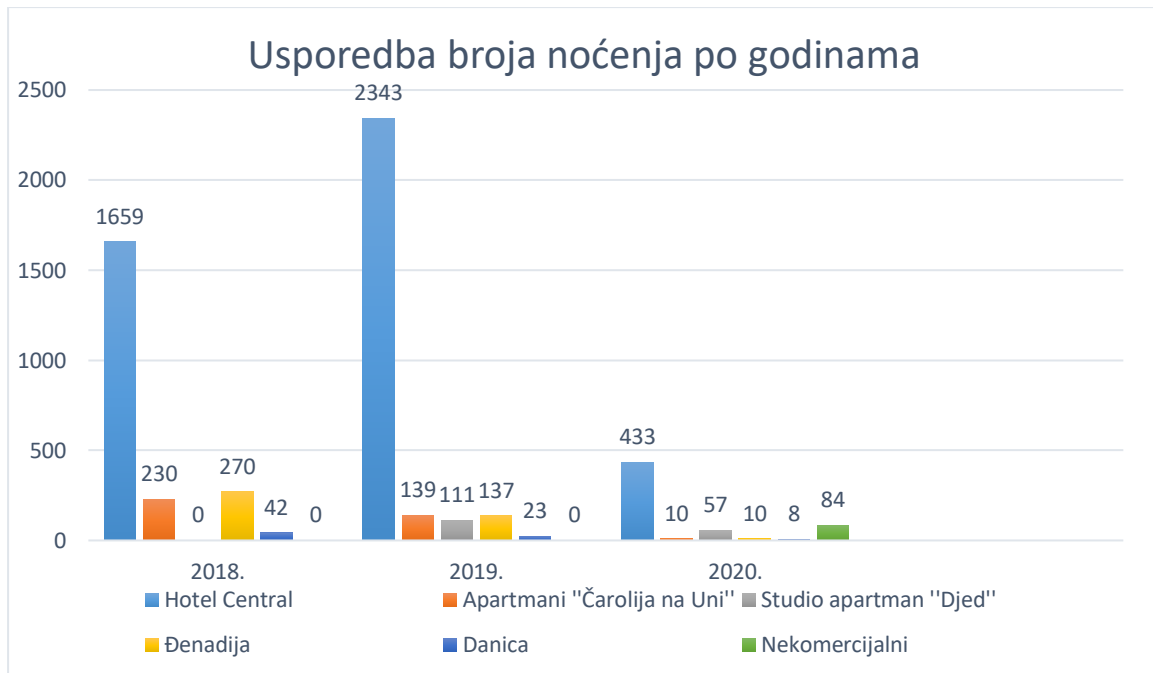
Grafikon 3. Usporedba broja noćenja u 2020. godini

Izvor: Vlastita obrada prema podacima e-Visitora

U 2020. godini možemo uočiti izraziti pad u ukupnom broju noćenja, no porast u broju noćenja u nekomercijalnom smještaju, čemu je uzrok virus Covid-19, što objašnjavamo dalje u radu. Također, u siječnju i veljači ostvaren je najveći broj noćenja u hotelu "Central".

Grafikon 4. Usporedba broja noćenja po godinama

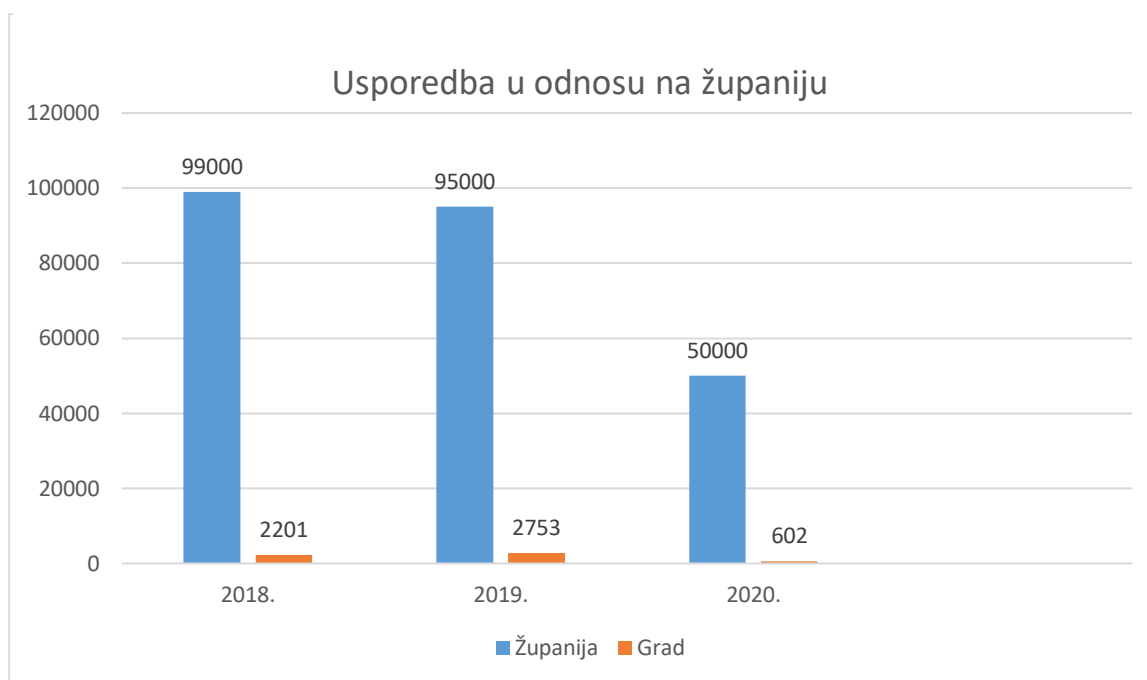

Izvor: Vlastita obrada prema podacima e-Visitora

Usporedbom razdoblja od 2018.-2020. godine možemo uočiti da je najveći broj noćenja ostvaren u Hotelu "Central" i to u 2019. godini.

Grafikon 5. Usporedba broja noćenja u odnosu na županiju

Izvor: Vlastita obrada prema podacima e-Visitora

Na razini cijele županije, udjel noćenja u gradu Hrvatska Kostajnica čini tek oko 2%.

5.2. Razdoblje virusa Covid 19

Tijekom razdoblja virusa Covid-19 iz gore navedenih grafikona možemo zaključiti kako je izrazito porastao broj noćenja nekomercijalnog smještaja u navedenom razdoblju.

Od 7 prijavljenih objekata nekomercijalnog smještaja, 6 je prijavljeno u 2020. godini, navedeni objekti prijavljeni su najviše za vrijeme mjeseca ožujka i travnja kada je bio lockdown odnosno uvedene su propusnice za gradove/općine te zbog potresa koji se tada dogodio u gradu Zagrebu.

Privatne osobe prijavljivale su svoje kuće kako bi ljudi koji im dolaze, obitelj, u ovom slučaju turisti mogli doći odnosno priložiti potvrdu o privremenom boravku.

Tablica 5. Objekti nekomercijalnog smještaja

Obiteljska kuća Mirjana Lahovsky Žličarić	Registrirana 15.6.2016. godine, 6+6 kreveta
Kuća za odmor/vikendica, Banjac Danica	Registrirana od 10.03.2020. godine, 4 kreveta
Obiteljska kuća, Hrvoje Čeh	Registrirana od 01.04.2020.godine, 1 krevet

Kuća za odmor/vikendica, registrirana na TZG Hrvatska Kostajnica od strane Mara Pribičević	Registrirana od 30.03.2020. godine, 4 kreveta
Kuća za odmor, Miljka Gidaković	Registrirana 20.07.2020. godine, 1 krevet
Obiteljska kuća, Ljuba Pavlović	Registrirana 01.04.2020. godine, 1 krevet
Obiteljska kuća, Mirjana Dikulić	Registrirana 30.03.2020. godine, 1 krevet

Izvor: Vlastita obrada prema podacima e-Visitora

6. RAZVOJ SPECIFIČNIH OBLICI TURIZMA

6.1. Definicija specifičnih oblika turizma

Specifični oblici turizma temelje se na prevladavajućim turističkim motivima koji uvjetuju i oblikuju ponašanje pojedinih segmenata potražnje, ali i prilagođavanje ponude tim tržišnim segmentima.

Pojavili su se kao odgovor na omasovljenje turizma budući da su turisti stavljali svoje želje, potrebe i navike življenja na prvo mjesto i u skladu s tim tražili destinacije.

Definira se kao skupina turističkih kretanja uvjetovana prevladavajućim turističkim motivom koji točno određenu skupinu turista pokreće na putovanje i boravak u destinaciji čija je turistička ponuda prilagođena ostvarenju doživljaja vezanih uz prevladavajući motiv tog segmenta potražnje.

Selektivni turizam predstavlja svojevrsni odgovor na probleme u suvremenom turizmu uzrokovane masovnim „hard“ turizmom i njegovom infrastrukturom, a suvremeni teoretičari turizma nalaze odgovor upravo u razvoju alternativnih oblika „soft“ turizma, odnosno putovanja koja nisu masovna, shematska i bezlična.⁶

Specifični oblici turizma klasificiraju se na nekoliko načina, a jedan je prema razvojnoj resursnoj osnovi:

1. grupa- Specifični oblici turizma čiji se razvoj temelji pretežno na prirodnim resursima
2. grupa- Specifični oblici turizma čiji se razvoj temelji pretežno na društvenim resursima
3. grupa- Specifični oblici turizma čiji se razvoj temelji na kombinaciji prirodnih i društvenih resursa

U prvu grupu spadaju zdravstveni turizam, sportski, kamping, eko turizam, lovni i ribolovni, nautički i dr.. U drugu grupu spadaju zdravstveni turizam u posebno izgrađenim ustanovama, zabavni turizam, kulturni, kongresni, manifestacijski, eno-gastronomski i dr. U treću grupu spadaju shopping turizam, etnički turizam, polarni, povijesni, politički i dr.

Ostali pristupi klasifikaciji su prema spletu turističkih motiva (jednostavni i složeni) i prema broju korisnika (vrlo mali, mali, veliki, vrlo veliki).

---

⁶ Geić S., Menadžment selektivnih oblika turizma, 2011., str. 222

6.2. Manifestacijski turizam

6.2.1. Kestenijada

Manifestacijski turizam je kao što smo već gore spomenuli, danas najrazvijeniji u gradu Hrvatska Kostajnica. Baziran je prvenstveno na "Kestenijadi", manifestaciji s dugogodišnjom tradicijom održavanja, po istoj vrlo često turisti i prepoznaju grad. Prva "Kestenijada" održana je 1997. godine i od tad se održava prvog ili drugog vikenda u mjesecu listopadu, uz iznimke. Sama tradicije započinje od bake Jele Kestenjarke, koja je još prije 50 godina pekla kestene ispred cintora crkve sv. Nikole. Manifestacija traje većinom 3 dana odnosno petak, subota i nedjelja uz iznimke se pojedinih godina spajao i četvrtak ili ponedjeljak zbog tadašnjeg državnog blagdana Dana neovisnosti, koji je 2019. godine ukinut. Održava se kroz cijeli grada odnosno od samog brda Čukur gdje su organizirane ture traženja kestena, preko park šume Djed, zaštićene stare gradske jezgre do Starog grada Zrinski. Svake godine organizira se u suradnji sa Hrvatskim željeznicama "Kesten-cug", posebnu liniju po prilagođenim cijenama koja polazi iz Zagreba u ranim jutarnjim satima s povratkom u popodnevним satima. Trodnevni program je vrlo bogat, petak popodne tradicionalno započinje mimohodom limene glazbe DVD-a Hrvatska Kostajnica te nakon toga svečanim otvaranjem u središnjem šatoru, nakon toga slijedi glazbeno-zabavni program na kojem nastupaju poznati glazbenici. Subotnji program započinje dočekom "Kesten-cuga" uz limenu glazbu i mažoretkinje. Nakon toga organizirane su ture na pješačko-planinarsku stazu Gordan Lederer, razni nastupi u središnjem šatoru KUD-ova s područja cijele Hrvatske, nastupi zborova također s područja cijele Hrvatske, viteški turnir u Starom gradu Zrinski, izložba oldtimera po gradu, po cijelom gradu su postavljeni štandovi na kojim izlagači iz cijele Hrvatske izlažu odnosno prodaju svoje proizvode, od kolača, proizvoda od ručne radinosti, različitih drugih delikatesa. U večernjim satima organiziran je glazbeno-zabavni program.

Nedjelja opet započinje dočekom "Kesten-cuga", nakon kojeg slijedi također organizirana tura, razne radionice na području grada. Nedjeljom u popodnevним satima tradicionalno se proglašava najbolji kestenjar.

Zbog virusa Covid-19 2020. godine je nakon 23 godine prvi put otkazana Kestenijada.

Slika 10. Program Kestenijade 2019. godine

NEDJELJA

09:42 Doček Kestenjuća uz Limenu glazbu DVD Hrvatska Kostajnica

09:45 Kup Kestenijada 2019 - ribarsko natjecanje na rijeci Uni

10:00 Radionica "Pozdrav suncu" - jednostavne vježbe joge, Trg kralja Tomislava

10:50 Polazak planinara na pješačko - planinarsku stazu Gordan Lederer

11:00 Radionica za djecu i mlade "Budi svoj", Trg kralja Tomislava

11:50 Nastup zbora Udruga umirovljenika Petrokemije

12:00 Viteški performans u starom gradu Zrinski

15:00 Predstava za djecu Šareni svijet u centralnom šatoru

15:30 Nastup Dječjeg zbora Lastavice

15:45 OM Chanting na povijesnim mjestima - Stari grad Zrinski

14:00 Nastup KUD Selište Kostajničko, KUD Poljana Lekenička i KUD Hrvatska Dubica

15:00 Udruga amatera zbornih pjevača Kupljenovo

15:30 Nastup KUD Repušnica i KUD Donji Kukuruzari

16:00 Viteški performans u Starom gradu Zrinski

PETAJAK

19:00 Mimohod Limene glazbe DVD Hrvatska Kostajnica do centralnog šatora

19:30 Početak Kestenijade 2019.

20:00 Glazbeno - zabavni program u centralnom šatoru

21:00 Koncert: MAJA ŠUPUT

SUBOTA

09:42 Doček Kestenjuća uz Limenu glazbu DVD Hrvatska Kostajnica i Klinčeselske mažoretkinje

10:00 Polazak planinara na pješačko - planinarsku stazu Gordan Lederer

11:00 Otvorenje izložbi: Ženski pjevački zbor Danice i Mješoviti pjevački zbor Ivan Kukuljević Sakcinski

11:50 Nastup KUD Ruža Prigorja i KUD Pounjski pletar

12:00 Svečano otvorenje Kestenijade 2019. - centralni šator

12:50 Viteški performans u Starom gradu Zrinski

13:00 Nastup KUD Moslavka, KUD Nikola Tesla i KUD Sloja - Majur

14:00 Pjevački zbor Udruga umirovljenika Općine Pisarovina - centralni šator

14:50 Ulični performans Makovih lakrdijaša

15:00 Nastup KUD Stenjevac, KUD Kustošija i KUD Stružec

15:50 Viteški performans u Starom gradu Zrinski

16:00 Nastup KUD Stjepan Šajnović - Osekovo i SKD Prosvjeta

16:50 Limena glazba DVD Lohor gradskim ulicama do centralnog šatora

17:00 Nastup KUD Mijo Stuparić i KUD Lohor

18:00 Glazbeno - zabavni program u centralnom šatoru

21:00 Koncert: GAZDE

Izvor: Putovnica, <https://www.putovnica.net/> (12.07.2021.)

Slika 11. Kestenijada

Izvor: Ustupljeno od strane TZG Hrvatska Kostajnica

6.2.2. Fašnik

Fašnik je bitna manifestacija za građane Hrvatske Kostajnice, održava se svake godine u veljači, a organizira ga Gradsko Fašničko društvo Hrvatska Kostajnica. Program traje 5 dana, započinje petkom kada Princ Karnevala preuzima vlast nad gradom u Gradskom poglavarstvu,

organizirane su povorke petkom dječja i subotom velika povorka gdje sudjeluju svi. Nakon subotnje povorke, organiziran je bal pod maskama u Hotelu Central, gdje se proglašava i najljepša maska. Zadnji, 5 dan organizira se povorka i karmine za princa karnevala, te se isti pali na gradskom mostu.

Tradicionalno, Gradsko Fašničko društvo u suradnji sa građanima pišu satirične novine pod nazivom Paškvil sa svim zanimljivim gradskim pikanterijama.

Slika 12. Fašnik- paljenje princa karnevala

Izvor: Ustupljeno od strane TZG Hrvatska Kostajnica

6.2.3. Venecijanska noć

Venecijanska noć je kulturna manifestacija koja prema članku iz časopisa Banovac iz 1906. godina traje još od tada, kada su stanovnici ukrašavali svoje čamce i birali najljepši. Manifestacija se s vremenom zaboravljala pa ponovno pojavljivala. Na manifestaciju mogu doći svi koji požele, a bazira se na ukrašenim čamcima koji se onda voze po rijeci Uni, te na kraju odabiru najljepše ukrašenog.

Slika 13. Venecijanska noć

Izvor: Ustupljeno od strane TZG Hrvatska Kostajnica

6.2.4. Una Regata

Una Regata je međunarodna sportsko-kulturna manifestacija koja obuhvaća područje Bosne i Hercegovine i Hrvatske. Bazirana je na promociji rijeke Une i prirodnog okoliša, a rafting je glavna aktivnost. Odvija se u 3 etape u 4 dana, započinje u Blatnoj (BiH), prolazi kroz razne gradove u kojima su organizirana različita događanja i koncerti, a završava u Hrvatskoj Kostajnici.

Posljednjih godina organizira se samo doček sudionika bez zabavnog programa, a nekada je bio organiziran zabavni program za doček prilikom kojeg su sudionici iz svakog grada nosili malo Une i u Hrvatskoj Kostajnici ulijevali u prilagođen spremnik, čime se miješala Una iz svih gradova i predstavljala simbol zajedništva i suradnje.

6.2.5 Ostale manifestacija

Osim navedenih pojedine manifestacije se održavaju u blizini ili na području grada, kao recimo Zrin festival koji obuhvaća dvorac Zrin te dan poslije koncert u crkvi sv. Antuna Padovanskog, a nakon toga aktivnosti prolaze kroz cijelo područje Sisačko Moslavačke županije putevima Zrinskih.

Svake godine organiziraju se i kostajnički pjesnički susreti "Milivoj Cvetnić", likovne kolonije, Unske ljetne igre, glazbeni festivali i ostale aktivnosti za stanovništvo i turiste grada.

6.3. Lovni i ribolovni turizam

Šumsko bogatstvo i neposredna blizina rijeke Une predstavljaju veliki potencijal za razvoj lovnog i ribolovnog turizma. U Hrvatskoj Kostajnici osnovana je Lovačka udruga "Naretak" i lovište: Zajedničko lovište III/123 "Hrvatska Kostajnica" koje je bogato plemenitom divljači, svinjama, zečevima i fazanima. Samo ime udruge predstavlja šumu Naretak u kojoj se nalazi i najstarija lovačka kuća, izgrađena šezdesetih godina prošlog stoljeća, a koju su obnovili lovci nakon Domovinskog rata. Samo društvo organizirano je u osam lovnih grupa, a svaka ima svog lovnika-grupovođu te lovočuvare sa položenim lovočuvarskim ispitom. Također, društvo ima i vlastiti gater za obuku pasa za lov na divlje svinje, što predstavlja i svojevrsnu turističku atrakciju jer se mogu vidjeti divlje svinje u prirodnom staništu. Sezona lova započinje početkom listopada, a traje do siječnja, svake godine odabrano lovište je domaćin te se lovi određena životinja u određeno vrijeme. Prema gore navedenim podacima možemo vidjeti i kako je u Hotelu Central tijekom tog razdoblja povećan broj noćenja zbog lovaca koji s područja Hrvatske, ali i okolnih zemalja Austrije, Slovenije, Češke, Mađarske.

Rijeka Una je osnovni resurs za razvoj ribolovnog turizma budući da je riblji fond iste vrlo bogat te obiluje raznim vrstama riba. Prvo ribolovno društvo u Hrvatskoj Kostajnici osnovano 1947. godine, a traje još i danas uz pojedine stanke, zove se Športsko-ribolovno društvo "Una" Hrvatska Kostajnica. Društvo je vrlo aktivno te su izgradili ribički dom za okupljanja, a surađuju i sa turističkom zajednicom gradom, tako od 2003. godine organiziraju natjecanje u spomen na dugogodišnjem predsjedniku udruge, "Memorial Vladimir Brkić". Osim navedenog, u sklopu manifestacije "Kestenijada" udruga organizira i istoimeni kup, te godišnje društvo natjecanje, a vrlo aktivno su sudjelovali i u organizaciji "Ribarske noći".

6.4. Sportsko rekreativni turizam

Sportsko rekreativni turizam bazira se na rijeci Uni i okolnim brdima "Djed" i "Čukur". U gradu djeluje Kajak-kanu klub "Hrvatska Kostajnica" koji organizira natjecanje u kajaku kada dolaze sportaši iz šire Hrvatske. Osim kajaka, razvijen je projekt Pješачko-planinarske staze "Gordan Lederer" koji polazi od "trećeg mosta" kroz kesten šumu, preko Čukura, Tirola i završava na izletištu Djed. Razvijena je i Biciklistička staza koja vodi kroz grad preko prigradskih naselja (Rosulje, Utolica, Rausovac, Selište Kostajničko) i vraća se u dva smjera. Teža ruta ide preko Tirola, a lakša iz Selišta ravno prema gradu.

6.5. Eno-gastronomski turizam

Tradicija Hrvatske Kostajnice krije mnoštvo potencijala za razvoj gastronomskog turizma. Prvi se krije u samom imenu odnosno kestenu i specijalitetima od istog, to su prvenstveno sami kesteni, kuhani ili pečeni zatim kolači od kestena, pire od kestena, knedle sa kestenom, a osim slastica, u restoranu "Djed" koji se nalazi usred kestenove šume mogu se probati i razne kombinacije mesa sa kestenom, kao na primjer puretina punjena kestenom u umaku od vrhnja, kestena i crnog vina, pohani pureći odrezak punjen šunkom, šampinjonima i kestenom, medaljoni u umaku od vrhnja, kestena i crnog vina.

Osim kestena, tradicija se krije i u sušenoj buči, naime OPG Lovro Lenac bavi se uzgojom buča i proizvodnjom sušenih buča kao i ostalih proizvoda, više od 100 godina. Sušene buče su idealan prilog uz jela, a uz to su izrazito zdrave, također su temelj tradicionalnom Kostajničkom jelu pod nazivom "Kostajničke pletenice" koje su dobile ime po tome što su se buče rezale na trake, sušile u pletenicama i tako čuvale do Božića, a jele su se na Badnjak kao salata. Buče su 2012. godine postale suvenirom grada.

Dolaskom u grad nezaobilazno je i isprobati med kostajničkih pašnjaka, na području grada djeluje nekoliko OPG-ova koji se bave proizvodnjom meda. Svi su udruženi u Pčelarsku udrugu "Kostanj" koja se bavi promocijom istog, a djeluje od 2006.godine. Udruga je razvila projekt "Priče u pčelinjaku", gdje su na brdu Djed postavili košnice, sagradili malu kućicu i sjenicu te su organizirali obilazak istog i informiranje posjetitelja o izradi meda. Nažalost, projekt je trajao svega 4 godine i trenutno uređeno područje i košnice stoje prazne.

Na području grada, odnosno na padinama brda Djed nalazi se i nekoliko vinograda koji se bave proizvodnjom vina. Sama proizvodnja trenutno je za vlastite potrebe iako postoji veliki potencijal za razvoj vinskog turizma budući da na području županije odnosno na moslavačkom dijelu postoji i vinska cesta koja promovira vinogradare i ugostitelje navedenog kraja, a ista bi se mogla i proširiti na Banovinu.

7. RURALNI TURIZAM

7.1. Teoretska osnova ruralnog turizma

Ruralni turizam je turizam u kojemu je ruralna kultura ključna komponenta proizvoda u ponudi destinacije.⁷

Temelji se na turističkoj valorizaciji agrarnih područja, prirodnih resursa, kulturnog naslijeđa, ruralnih naselja, lokalnih tradicionalnih običaja i proizvoda koji zadovoljavaju potrebe gostiju u području smještaja, usluga hrane i pića, rekreacije, animacije i ostalih usluga, sa ciljem održivog lokalnog razvoja.

Ruralni turizam kao takav djeluje u nekoliko pojavnih oblika; seoski, turizam u nacionalnim parkovima i parkovima prirode, vinski, vjerski, gastro turizam, lovni turizam, ribolovni, kulturni, pustolovni, zdravstveni.

Vijeće Europe definira ruralni turizam kao turizam na seoskom području sa svim aktivnostima koje se provode na tom mjestu, a najvažnije karakteristike ove vrste turizma su odsutnost buke, mirna sredina, očuvani okoliš, neposredna komunikacija sa domaćinima, domaća hrana i upoznavanje sa seljačkim poslovima. Europska federacija za ruralni turizam Eurogites, 2005. godine donijela je opće standarde odnosno definiciju ruralnog turizma.

Tablica 6. Kriteriji za definiranje okvira ruralnog turizma

Kriterij	Objašnjenje
Položaj domaćinstva u prirodnom okruženju, selu ili malom gradu	Manje od 5000 stanovnika u selu/gradu ili u vrlo tipičnim/tradicionalnim naseljima
Ruralnog okruženje, s izraženim karakteristikama tradicionalnog poljodjelstva ili izuzetnim prirodnim vrijednostima	Izuzetne prirodne vrijednosti su park prirode ili sl. "Tradicionalno poljodjelstvo" isključuje prevladavajuću industrijsku poljoprivredu (vizure kojima dominiraju staklenici, ogromni proizvodni objekti i sl.)
Turizam nije glavna ili prevladavajuća aktivnost ili izvor prihoda u bližoj okolini	Odnos broja turističkih kreveta i broja stanovnika u ruralnim područjima ne smije preći 1:1
Dobra zaštita životne sredine, miran i tih položaj, bez buke ili zagađenja	Prihvatljivi su mirisi i buka karakteristični za tradicionalnu poljoprivrednu proizvodnju

⁷ Definicija prema Svjetskoj turističkoj organizaciji (UNWTO)

Autentičnost smještajnog objekta i ambijenta	-
Gostoljubivost osobna briga domaćina o gostu	-
Mali kapacitet smještajne jedinice	Gornji limit kapaciteta je 40 kreveta ako nije zakonski određen ili propisan internom standardizacijom članice
Poštivanje propisanih kriterija u ocjenjivanju	Poštivanje prilagođenih standarda Federacije u ocjeni kvalitete
Društvena i socijalna održivost u kontekstu multifunkcionalnih aktivnosti na ruralnom području	Primjena kriterija iz Agende 21 za turizam kada budu izrađeni
Povezanost s lokalnom zajednicom i tradicionalnom kulturom	Minimum je integracija aktivnosti u okvire zajednice iz okruženja, gosti imaju mogućnost da ostvare kontakt s lokalnom realnošću ukoliko to žele
Lokalni proizvodi i gastronomija	Dostupni u okruženju
Kultura (folklor, zanatski proizvodi, običaji, nasljeđe...)	Dostupni u okruženju
Isključujući kriteriji su: Gradski i industrijski lokaliteti i njihova okolina	-
Područja masovnog ili izrazito razvijenog turizma -Buka, rizici/opasnosti, vidljiva ili druga zagađenje	Tipični ruralni utjecaji su prihvatljiv

Izvor: Ružić, E.: „Ruralni turizam“, Ustanova za cjeloživotno učenje Magistra, Pula, 2009

Čimbenici koji pogoduju razvoju ruralnog turizma su:

-Čimbenici ponude

-Čimbenici potražnje

Čimbenici potražnje dijele se na:⁸

1.Objektivne čimbenike potražnje:

⁸ Ružić P., Ruralni turizam, str. 51

- Radna i životna sredina-industrijalizacija, urbanizacija, stres
- Prirodni ambijent-nedostatak prirodnog ambijenta u velikim gradovima
- Slobodno vrijeme-više slobodnih dana i mogućnosti
- Slobodna financijska sredstva-podmirenje osnovnih životnih potreba ostavlja mogućnost za podmirenje turističkih potreba
- Ostali objektivni čimbenici potražnje-praznici, posebne pogodnosti pojedinih poduzeća

2.Subjektivni čimbenici potražnje:

Pod tim pojmom podrazumijevamo subjektivno ponašanje pojedinca, kojima se pojačava djelovanje objektivnih čimbenika. Od čovjeka i njegovog subjektivnog ponašanja ovisi hoće li odlučiti svoje vrijeme i novac iskoristiti na turistički način. Važan pokretački čimbenik potražnje mogu također biti moda i oponašanje. Prestiž, snobizam, ljubav i hodočašća mogu biti neke od čovjekovih reakcija koje potiču turistička kretanja.

Čimbenici ponude dijele se na tri osnovne skupine : ⁹

1. Prirodne privlačnosti: klima, hidrografski elementi, reljef, biljni i životinjski svijet, prirodne rijetkosti, poljoprivreda, ekološka poljoprivreda
2. Društvene privlačnosti: spomenici kulture, pučka kultura, stanovanje i prehrana, pučki običaji, pučke igre, pučko stvaralaštvo, poljoprivredni radovi i alati, kulturne ustanove i priredbe, zabavne, sportske i gospodarske priredbe
3. Prometna povezanost: prometna povezanost s mjestom turističkog boravka, prometna povezanost u turističkoj destinaciji

7.2. Ruralni turizam u Hrvatskoj Kostajnici

Prema navedenim kriterijima ruralni turizam ima najviše potencijala za razvoj u Hrvatskoj Kostajnici, a nekoliko pojavnih oblika istog već ima svoje temelje u gradu, kao što su lovni i ribolovni, eno-gastronomski, sportsko rekreacijski turizam.

Grad ima prema posljednjim podacima iz 2011. godine 2756 stanovnika, a samo područje je ruralno.

---

⁹ Ibidem

Prema djelatnostima najviše poduzetnika je 2017. poslovalo u prerađivačkom sektoru, njih 10. Udio poduzetnika koji je poslova u prerađivačkoj industriji na području grada iznosi 3,55% od ukupnog broja poduzeća u navedenom sektoru. Nakon prerađivačkog sektora, najviše poduzetnika na području Hrvatske Kostajnice djelovalo je u sektoru trgovine na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala. Udio poduzetnika koji je poslova u navedenom sektoru iznosi 1,64% od ukupnog broja tvrtki koje su 2017. poslovale u sektoru trgovine na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala u županiji. Potrebno je još spomenuti sektor stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, u kojem je poslovalo 5 poduzetnika, što je činilo 2,42% od ukupnog broja poduzeća u spomenutoj djelatnosti 2017. na području Sisačko-moslavačke županije.¹⁰

Prema svim navedenim kriterijima područje grada ima potencijal za razvoj ruralnog turizma. Potrebno je osvijestiti stanovništvo te uključiti lokalnu turističku zajednicu kroz razvoj i ekonomski poticaj. Prema Strateškom razvojnom programu grada za 2018.-2023. godine smatra se da je jedna od bitnijih zadaća TZG-a inkluzija lokalne gastronomije i OPG-ova u turističku ponudu grada.

SWOT ANALIZA ZA RAZVOJ TURIZMA

Tablica 7. SWOT analiza razvoja turizma

Snage	Slabosti
-Prometna povezanost -Bogata povijest grada -Očuvana tradicija -Prirodne datosti (Una, brdo Djed, Čukur) -Očuvan i nezagađen okoliš -Dobra osnova za razvoj turizma	-Depopulacija stanovništva -Migracija i trend starenja -Nedovoljno znanje za razvoj turizma -Nedostatak kapitala za pokretanje ulaganja -Zapuštenost zemljišta, pristupnih puteva -Nedovoljne aktivnosti održavanja korita rijeke Une čistim -Visoka nezaposlenost i visok broj stanovnika ovisnih o socijalnim davanjima
Prilike	Prijetnje
-Povoljni klimatski uvjeti	-Pad nataliteta

¹⁰ Strategija razvoja grada Hrvatske Kostajnice

-Usmjeravanje gradske ekonomije na specifične oblike turizma	-Prirodne nepogode-poplave, odroni, požari, potresi
-Osmišljavanje zona za ulaganje kako bi privukli mlade poduzetnike	-Mnoštvo zapuštenih objekata i zemljišta
-Raščišćavanje, obnova i privođenje namjenu ruševina u gradu	-Nemotiviranost i nezainteresiranost stanovništva za razvoj turizma
-Prirodni resursi i sirovine	-Visoki porezi, doprinosi
-Međunarodna suradnja sa BiH	-Neriješeni imovinsko-pravni odnosi
	-Nepoticajno poslovno okruženje
	-Potencijalna blizina odlagališta nuklearnog otpada

Izvor: Vlastita obrada prema podacima Strategije razvoja grada

Za razvoj kulturnog turizma osnova su stare kuće i običaji. Na području grada postoji mnoštvo kuća čija povijest seže daleko u prošlost, iste je potrebno obnoviti odnosno restaurirati kako bi bili autentični. Osim hotela "Central" koji je obnovljen nakon rata, hotel "Corso" je također pogodan za obnovu u autentičnom stilu budući da na istom još uvijek postoji puni natpis naziva hotela.

Osim navedenog hotela, pojedine "Napoleonske" kuće je moguće obnoviti kako bi bile autentične, kao i samu nekadašnju glavnu cestu, koja je još uvijek sastavljena od autentičnih kamenih blokova.

Nadalje, lovni turizam koji je potrebno samo dodatno razviti budući da već ima osnovu. Organizirati grupne dolaske, uložiti u promociju istog, izgraditi odnosno prenamijeniti obiteljske kuće s područja lova u apartmane, sobe za odmor. Osnovati turistička obiteljska gospodarstva u kojima bi lovci osim lova upoznali način života ljudi te bi dolazili i s obitelji budući da bi ostali članovi koji ne love imali druge aktivnosti kojima bi se bavili. U navedeno spada i ribolovni turizam, zakupiti područja pokraj rijeke Une te izgraditi ribolovne kućice, kampove kako bi ribiči i njihove obitelji mogle uživati u višednevnim posjetima, u kojima bi se mogli baviti i drugim aktivnostima u vodi, osim ribolova.

Hrvatska Kostajnica ima vrlo bogatu i gastronomsku ponudu koja se može turistički valorizirati. Osim samog kestena koji je simbol grada i Kestenijade po kojoj je grad poznat tu su i med, vino, rakija. Na primjer hvalevrijedan projekt "Priče iz pčelinjaka" gdje su medari posjetitelje upoznavali sa životom pčela te kako nastaje med. Osim toga, na padinama brda

Djed postoji nekoliko vinograda koji bi mogli proizvoditi vina za turiste, utemeljiti vinariju, koja bi se mogla spojiti u Vinsku cestu Sisačko moslavačke županije.

Rijeka Una, brdo Djed i Čukur su osnova za razvoj sportsko rekreativnog turizma, projektom izgradnje Pješačko-planinarske staze započet je razvoj istog no postoji još mnogo mjesta za napredak i izgradnju drugih staza po brdima i proplancima grada. Također, razvoj i biciklističke staze pogodovao bi istom, budući da na području grada postoji mnoštvo prolaza i zaselaka koji se spajaju u gradu, tako bi mogli turistima napraviti zanimljivu rutu putem koje bi mogli upoznati i vidjeti grad i krajolike.

Osim navedenih oblika, postoji potencijal i za razvoj samog agroturizma na području grada, koji trenutno nema nikakve temelje. Izgradnjom malih obiteljskih turističkih gospodarstava u kojima bi se spojila poljoprivreda i turizam. Na gospodarstvima bi upoznawali turiste sa životom na selu, izradom na primjer tradicionalnih " Kostajničkih pletenica", pojedini imaju i konje na svojim gospodarstvima te bi tako turisti izravno mogli doživjeti kako brinuti o životinjama, okušali bi se u poljoprivrednim radovima, vožnji traktora. Sam život na selu, mir i tišina, čisti zrak, šetnja po okolnim šumama su osnove za razvoj istog.

8. ZAKLJUČAK

Hrvatska Kostajnica mali je grad sa svega oko 2700 stanovnika i površine 55,4 km² koja obuhvaća sedam naselja, odnosno sela. Nalazi se na jugoistočnom dijelu središnje Hrvatske te je zbog svog specifičnog graničnog položaja u povijesti imala veliku važnost što državnu prilikom obrane, što kao granica prodaje i razmjene dobara. Ovaj grad, iako vrlo malen krije puno povijesnog bogatstva i ostavštine, koja predstavlja veliku važnost za građane samog grada ali i cijele države.

Osim same povijesne važnosti, iz koje svatko prilikom dolaska u grad može saznati nešto novo o povijesti države u kojoj živi, krije i prirodne ljepote koji doprinose posebnosti grada i predstavljaju dodatan motiv za dolazak. Za turiste koji dolaze i prezentaciju samog grada zadužena je Turistička zajednica grada koja se bavi i promocijom istog, u skladu sa svojim mogućnostima.

Sam razvoj turizma u gradu je nažalost vrlo usporen i nedovoljno razvijen, a najviše potencijala ima za razvoj ruralnog turizma zajedno sa pojavnim oblicima istog. U to spadaju kulturni turizam, valoriziranje starih "Napoleonskih kuća", Stari grad "Zrinski" i druge građevine koje bi predstavljale povijest i kulturu grada. Zatim, lovni i ribolovni turizam, sa vrlo dobrom osnovom budući da prema navedenim podacima turisti "lovci" ostvaruju veliki dio noćenja tijekom jesensko-zimskih mjeseci i vrlo često se vraćaju u grad. Nadalje, razvojem planinarsko pješačkih i biciklističkih staza putevima područja grada razvio bi se sportsko rekreacijski turizam. Trenutno nimalo razvijen agroturizam krije veliki potencijal, izgradnjom adekvatnih kuća za odmor, apartmana ili seoskog hotela i pokretanjem aktivnosti koje bi privukle goste,

Osim samog potencijala i prednosti koje grad ima, ima nekoliko i nedostataka i slabosti. Prvenstveno, jedan od glavnih uzroka već spomenutog usporenog razvoja turizma je nedovoljna zainteresiranost građana. Svi se okreću vidljivim izvorima prihoda, a oni koji imaju apartman, sobu, kuću, iznajmljuju iste kao sporedni posao i ne ulažu dovoljno truda u promociju. Prije svega potrebno je ulaganje u promociju grada, na svima razinama, prvenstveno putem društvenih mreža budući da su trenutno najpopularniji oblik promocije. Svakodnevno ažuriranje društvenih mreža, kreirati Internet stranicu o gradu koja će imati sve potrebne informacije i smjernice za dolazak i upoznavanje grada, putem kojih bi privukli potencijalne turiste. Osim navedenog, promocija putem OPG-ova na raznim sajmovima također je dobrodošla. Sve navedeno prikazuje koliko potencijala grad ima no samo ga treba usmjeriti u pravom smjeru za razvoj turizma, te potaknuti ljude na ka istom

POPIS LITERATURE

Stručna literatura

Geić S., Menadžment selektivnih oblika turizma, Sveučilišni studijski centar za stručne studije, Split, 2011.

Miletić D., Povijesni gradovi kontinentalne Hrvatske, Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske, Zagreb, 2012.

Ružić P., Ruralni turizam, 2. prošireno izd., Institut za poljoprivredu i turizam, Pula, 2009.

Slukan Altić M., Povijesni atlas gradova, Hrvatski državni arhiv, Bjelovar, 2003.

Dokumenti

Strateški razvojni program grada Hrvatske Kostajnice za razdoblje 2018.-2023. godine

Strategija razvoja turizma Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2014.-2020. godine

Prostorni plan uređenja Grada Hrvatske Kostajnice

Članci

Saftić, Damir Luka: Hrvatska Kostajnica: neuništiva tvrđava Zrinskih na Uni, Meridijani, God.10 (2003), 72, str. 53-55

Internet stranice

Turistička zajednica grada Hrvatska Kostajnica, <https://tzc-hrvatska-kostajnica.hr/> (10.6.2021.)

Hrvatska Kostajnica moj grad, <https://hrvatskakostajnicamojgrad.wordpress.com/>, (13.6.2021.)

Hotel Central, <https://hotelcentral.hr/> (9.7.2021.)

Pilgrim image Kostajnica, <https://pilgrimagekostajnica.com/> (10.6.2021.)

Turizam Sisačko-moslavačke županije, <https://turizam-smz.hr/en/>, (10.6.2021.)

OPG-ovi, <https://www.opgovi.hr/>, (13.6.2021.)

Narodne novine, <https://narodne-novine.nn.hr> (13.6.2021.)

e-Visitor, <https://www.evisitor.hr/> (10.6.2021.)

Putovnica..net, <https://www.putovnica.net/> (12.7.2021.)

Hrvatska turistička zajednica, <https://www.htz.hr/hr-HR> (10.6.2021.)

POPIS ILUSTRACIJA

Popis slika

Slika 1. Položaj na karti Hrvatske	3
Slika 2. Rijeka Una sa pogledom na Stari grad " Zrinski"	8
Slika 3. Pogled na brdo Djed	9
Slika 4. Stari grad "Zrinski" 1905. godine	11
Slika 5. Stari grad " Zrinski" danas- pogled iz zraka	11
Slika 6. Spomen obilježje Gordanu Ledereru.....	12
Slika 7. Hotel Central	13
Slika 8. Crkva sv. Antuna Padovanskog	14
Slika 9. Dio Stare gradske jezgre	15
Slika 10. Program Kestenijade 2019. godine	29
Slika 11. Kestenijada.....	29
Slika 12. Fašnik- paljenje princa karnevala.....	30
Slika 13. Venecijanska noć.....	31

Popis tablica

Tablica 1. Smještajni objekti u Hrvatskoj Kostajnici	18
Tablica 2. Noćenja u 2018. godini	20
Tablica 3. Noćenja u 2019. godini	21
Tablica 4. Noćenja u 2020. godini	23
Tablica 5. Objekti nekomercijalnog smještaja.....	25
Tablica 6. Kriteriji za definiranje okvira ruralnog turizma	34
Tablica 7. SWOT analiza razvoja turizma	37

Popis grafikona

Grafikon 1. Usporedba broja noćenja u 2018. godini	21
Grafikon 2. Usporedba noćenja u 2019. godini	22
Grafikon 3. Usporedba broja noćenja u 2020. godini	23
Grafikon 4. Usporedba broja noćenja po godinama	24
Grafikon 5. Usporedba broja noćenja u odnosu na županiju.....	25